

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačajo 1 koro temeljne pristojbine ter od vsake pete vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Narednina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 koro, za četrt leta 2 koro, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Nemško hinavstvo.

Kakor v zasmeševanje človeštva in ljudske svobode se nam dozdeva nujni predlog, katerega je vložila vsenemška stranka, da naj vlada po sredi je za Bure. Stranka, ki zastopa v državnem zboru idejo brezpogojnega gospodstva Nemcev čez druge avstrijske narodnosti, stranka, ki hoče Avstrijo izdati ter nas podjarmiti pod „Ve-liko Nemčijo“, stranka, ki kaže s tem enako postopanje kakor Angleži napram Burom, takšna stranka gotovo ni poklicana, da povzdigne svoj glas v obrambo hrabrih in zatiranih Burom. Iz ust takih ljudi nečemo slišati besed: pravica, svoboda, enakopravnost, ker bi se ti vzvišeni pojmi s tem skrunili, kakor se skruni božje ime v ustih preklinjalca. Vsakemu poštenemu človeku se gnusi ravnanje Angležev in njih roparska vojska z južnoafrikanškimi republikama, toda ogorčenje Nemcev je gola hinavščina, sami niso boljši, zaklicati se jim mora: „Pometajte pred svojim pragom!“

Le pogledimo si te svetohlince, kako ravna-jo, kjer imajo moč! Živo sliko nemške nestrpnosti in vladohlepnosti ponuja nam obsodba poljskih staršev na Poznanjskem. Prusi hočejo z vso silo tamkajšnje Poljake ponemčiti; zato jim vsiljujejo povsod nemščino, domačo poljščino pa preganjajo iz uradov, kakor tudi iz šole in cerkve. Vkljub vsem naporom jim ponemčevanje ne gre dovolj hitro izpod rok, ker so zlasti duhovniki ljudstvu zvesti voditelji in navdušeni narodnjaki, ki čisla-jo materin jezik v cerkvi in tudi v šoli pri verouku. Zato so višje oblasti zaukazale, da se mora tudi verouk poučevati le v nemškem je-liku; toda tu je zadel učitelj na nepričakovan odpor pri otrocih, ki na nerazumljiva nemška vprašanja niso mogli in tudi ne hoteli odgovor-jati. Ko je učitelj to javil višjim inštancam, dobil je dovoljenje, da naj neubogljive učence najstrožje kaznuje, tudi s šibo, in to sedaj v začetku XX. stoletja, ko se pedagogi celega sveta trudijo do-kazati, da se ne viiva s šibo učenec učenost v glavo, ampak z ljubeznijo in prijaznostjo, in seveda v materinem jeziku! Učitelj — sramota svojega stanu — je torej kaznoval deco vedno strožje. To niso bile „packe“, na katere se spominjamo še iz začetka let in pri katerih smo se bolj smejali ko jokali, ne, to je bilo pretepanje, da so otroci krvaveli, dekleta omedlevala! Kaj čudo, če so se vsled tega dvignile ljubeče ma-tere in razjarjeni očetje ter pobili učitelju nekaj šip; kolikokrat se prireajo nepriljubljenim ljudem podobne demonstracije Pruske oblasti pa so iz muhe napravile slona ter obsodile te starše kot revolucionarje na več mesecev, da, na več let težke ječe.

Ta obsodba je vzbudila po vsem civilizovanem svetu vzklik gnuša in bolesti, zlasti pa pri Poljaki, ne le pruskim, ampak tudi avstrijskim in ruskim. Sestavljajo se po vseh mestih odbori za nabiranje denarja, s katerim bi se pomoglo obsojenim in njihovim zapuščenim rodbinam, po-sebno otrokom, ki jih hoče vlada preseliti v po-polnoma nemške kraje. Plemenitaške rodbine so se ponudile, da skrbijo za narodno vzgojo ome-njenih sirot.

Želeti bi le bilo, da bi to ogorčenje Poljakov čez Nemce ostalo trajno, ter se iz tega izvajale tudi praktične posledice, da bi Poljaki v našem parlamentu zapustili oportunistično politiko in gojili izključno slovansko politiko, ki bi gotovo bolj odločno vplivala na Nemčijo v prid tam-kajšnim Slovanom, kakor to dela podpiranje nemškega življa od strani Poljakov.

Navedel sem ta dogodek, ker se v zadnjem času veliko o njem piše in ker osvetljuje on tako jasno slavnoznano nemško „kulturo“, sicer pa imamo enakih slučajev, le da se ne govori o njih, v svoji bližini toliko, da valed samega drevja ne vidimo gozda. Nemci so povsod enaki, na Pruskem in pri nas; o zadnjem pričajo premnoge nepotrebne nemške šole zloglasnega „Schulvereina“, v katerih se za pruski denar vzgajajo slovenski — janičarji za vsenemško armado.

Še hušje je v naših srednjih šolah, kjer slovenski profesor poučuje slovenske dijake v — nemškem jeziku in se tuintem niti ne upa spre-govoriti domače besede z učenecem, da bi ne bil za kazni, češ, da goji v šoli — „politiko“, pre-stavljen kam med nemške „tokarje“ ter bi bil s tem oropan veselja, da more vzgajati mladino svojega naroda. Ptujski občinski zastop je drznil celo zahtevati, naj se slovenščina poučuje v — nemškem jeziku! Da vlada pri nas iste ne-strpne razmere kakor na Pruskem, kaže tudi dejstvo, da morajo slovenski kandidati učiteljske v Kopra s stavko opozoriti poklicane kroge na velike krivice, ki se jim gode na zavodu. Kakor se sliši, jim ravnateljstvo grozi s strogo kaznijo, dočim se Lahom ni nič zgodilo, ko so svojega časa štrajkali. Zdi se, da je g. ravnatelj hčilil v šolo k vrešenskemu učitelju na Pruskem.

Če primerjamo to ravnanje Nemcev z ro-parstvom Angležev, vidimo, da sta si oba ger-manska rodova „par nobile fratrum“; zato je postopanje Vsenemcev za Bure čisto sveto-hlinstvo in hinavstvo. Solze nemške za južno-afrikanški republiko so le solze volka, ker je lisjak snedel pečenko, ki bi se je bratec volk tudi ne branil!

Več luči v kmetijstvu!

(V razmišljanje podaja V. K. v Hosp. I.)

Dandanes ne zadostuje več sama varčnost in pridnost — četudi so to krasne lastnosti, ki zaslužijo pohvalo našega kmečkega ljudstva; — ne, kmetovalec, ki hoče, da mu vse dejanje in nehanje ne izpodleti, se mora skrbno oprijeti novodobnega gospodarskega napredka, pazno mora zasledovati vse, kar je veda novega od-krila in skušnja kot dobro potrdila, z drugimi besedami: gospodar našega časa si mora priza-devati, da postane omikanec XX. stoletja.

Nekdanje gospodarjenje se ne vjema več z današnjimi razmerami. Dočim so v prejšnjih časih razmere silele gospodarje k varčnemu gospodar-stvu, se mora sedaj pogosto gospodariti s stroški ali intenzivno. Najboljši zgled za to smo mi sami s svojimi obnovljenimi in obnavljajočimi se vinogradi, o kojih stroških se nam pred malo leti še sanjalo ni.

Časih so bila prometna sredstva (ceste, že-leznice) neupolna in kmet je prideloval največ le to, kar je potreboval za domačijo; dandanes

nam dovažajo iz daljine raznovrstne rastlinske sadeže, posebno žita (severna Amerika, Argen-tinja, Rusija, Banat, celo iz Avstracije in v do-glednem času se odpro neizmerne žitnice Mezo-potanijske svetovnemu trgu) in vse to po tako nizkih cenah, da mora kmetovalec njih pride-lovanje če ne popolno opustiti (to iz mnogih ozirov ne kaže), pa vsaj znatno omejiti. Pro-metna sredstva imajo silno moč, da, merodajen vpliv tudi na ceno raznih izdelkov iz kmetijskih sadežev.

Dokler so bila ta sredstva še v otročjih čevljih, se je ravnala cena po letini; dočim se danes, ko je mreža železnic in drugih prevoznih sredstev že tako ozko zanjakasta, v slabih le-tinah žito ne podraži več tako, kakor nekdanj; kajti vsa potreščina ednega kraja se hitro po-ravna iz pokrajin, kjer je bila žetev obilna in kjer je kmetijskih pridelkov na preostanek.

Bili so časi, ko se je vse delo vršilo s človeškimi rokami in živalsko silo; dandanes rabimo najrazličnejše stroje, ki nadomestujejo drago ročno delo in število teh strojev je tako naraslo, da je treba za njih poznavanje dolgo-letnega učenja. Sicer so pa najnavadnejši stroji (slamorenice, mlatilnice, robkači, stiskalnice, kosilnice) že tudi med nami pridobile precej ozemlja in priljubljenosti, dasi se nahajajo trde butice, ki vse novo že naprej pobijajo.

Preje je puščal kmet praho; danes smo to opustili, vedno bolj se utrjuje med nami prepri-čanje, da ni dovolj, da rabi gospodar samo bleviski gnoj, ako hoče ohraniti zemljo rodo-vitno in še žetev povišati, ampak da mora v ta namen rabiti še celo vrsto umetnih in pomožnih gnojil.

Nekdanje čase gospodarska obrt ni bila tako razširjena, kakor je sedaj (pri nas žal le bore malo, vse drugače pa cvete poljedelska obrt, kakor izdelovanje sladkorja iz pese, žganje alkohola, pridelovanje škroba itd. itd. pri naših sosedih bolj na severu, recimo na Nižje Avstrijskem, še bolj po Češkem in Moravskem); to zopet obilno vpliva na vse gospodarsko življenje.

Nekdanj se je ročno človeško delo plačevalo slabo, dandanes je cena delavne roke valed na-rodno gospodarskega in obrtnega razvoja visoka; zato treba gospodarju napeti svojo duševno silo, kako bi to drago človeško delo nadomestil s cenejšim tam, kjer se sploh dá nadomestiti, in ga pustil samo tam, kjer to mora biti in mu cena dobljenih izdelkov povrne stroške.

Slednjič so bili nekoč davki nizki, dan-danes pa sa se več nego podvojili. Izpremenile so se razmere, povišale se zasebne in državne potrebe, z zvečanimi potrebami pa gre roko v roki po neizpremenljivem zakonu tudi zvečanje stroškov.

Kam pa prav za prav jadramo s temi sla-vospevi, pomešanimi deloma z žalostinkami?

Kdor hoče mnogo vedeti, se mora mnogo učiti; iz tega sledi prav jasno, da potrebujemo gospodarji našega časa prav temeljitega strokovnega, t. j. kmetijskega znanja, ki nam ga za-morejo podati le gospodarske šole.

Želimo si takih kmetijskih šol, ki bi nam vzgojile kmetijstvo, sposobno in prilagojeno v svoji izobrazbi potrebam sedanje dobe; kme-

tištvo, ki bi — oboroženo s temeljitim znanjem — ne izpolnjevalo samo svojih osebnih dolžnosti in ne žrtvovalo vseh svojih moči le edinemu geslu „doseči pri kar najmanjših stroških kolikor možno veliko dobička“, temuč hrepenimo po kmetijstvu, ki bi umevalo tudi svojo nalogo in dolžnost v človeški družbi in jo izpolnjevalo.

Iz kmetijskih šol mora izhajati zavedno vrlo kmetijstvo, uzorni občani; da, gospodarske šole morajo vzgajati ne samo izobražene gospodaje, ampak tudi kristalno čiste značaje.

Ta vzvišeni cilj dosežemo, ako se kmetijstvo z odkritosrčno ljubeznijo oklene dose danjih naših kmetijskih šol, o kojih množini govorim le z živo željo njihovega postanka v bodočnosti. Kmetijskih šol nam morajo dati, sicer je prej ali slej po nas; dajo nam jih pa lahko, ker imajo dežele dovolj denarja za igrače, torej se bo dobil tudi za resnobno stvar potrebni groš. Naši gospodarji bi, ako bi le dobro pred se gledali, vse drugače pošiljali svoje sinove v kmetijske šole, kakor se godi doslej; vzeli bi si k srcu izrek plemenitega človekoljuba, ki je rekel: „Pogin naroda je nezavedno, nesrečno in duševno uspavano ljudstvo.“

Zato mora prodreti izobraženost v najširše sloje našega kmetijstva, vedno več mora biti pravega razumnosti ali inteligence, s katero se tako radi bahajo oni, kojih lažilberalno stremjenje ni ravno najboljšo poročstvo za urejeno stanje v glavi. Zgodovina vseh narodov in stoletij namreč uči, „da je razvoj blagostanja na rodov nerazdružljivo spojen z izobrazbo in po zlahtnenjem srca in glave, da le omikan neodvisen in samostalen narod spoznava in ve ceniti vrednost svobode in dospe do lepše, vzvišenejše prihodnosti.“

Ko vsi stanovi spoznavajo pomen in važnost strokovne izobrazbe, ali naj mi kmetovalci sami zastajamo?

Gotovo je najsvetejša dolžnost kmetijskega gospodarja, da skrbi, da se njegovi potomci, katerim hoče prepustiti svoj čas to drago, po očetu podedovano zemeljsko grudo, tudi dobro pripravijo za ta težki boj življenja.

To ni dolžan samo samemu sebi, ampak svojemu slovenskemu narodu, da, vsemu človeštvu.

Sebi je dolžno kmetijstvo to vsled tega, da obdrži kmetijski stan med ostalimi stanovi in mesto, ki mu je od prirode odkazano. Kmetijstvo dolguje to svojem narodu, ki se je v vseh časih, srečnih in bednih opiral ob kmetijstvo, kojega ohranitev je torej z ohranjenjem kmetijstva v najožji zvezi. Dokler stoji in trpi še slovenski kmet, dokler nam ne odtujijo sovrugi te zvesto obdelovane s potom in krvjo prepojene zemlje, toliko časa je zagotovljen tudi obstoj slovenskega naroda.

Kmetijstvo pa ima dolžnost tudi do vsega človečanstva, ki zahteva od kmeta kruha — največje življenske potrebe. Vedno bolj se množče človeštvo tirja, da se kmetijsko proizvajanje, kolikor se dá, stopnjuje v vsaki dosežni meri, in oni, kdor pripravi zemljo do tega, da zraseta dva klasova na mestu, kjer je prej stal en sam, je storil več in si pridobil več zaslug za ljudstvo, nego najslavnejši vojskovodja.

Vse te dolžnosti izpolnjevati je v stanu edino le priden, omikan kmetovalec. In ako bi nam naše šole vzgojile armado mladega kmetijskega zaroda, tedaj sem prepričan, da bi bila igrača izpeljati tako opravičeno gospodarsko organizacijo po zadrukah, po kateri sedaj zastonj težimo. Ker že rednih kmetijskih šol v obilnem številu ni mogoče dobiti, naj bi se osnovala vsaj takozvane zimske gospodarske šole, ki bi seznanjale našo kmečko mladino z najpotrebnejšimi strokovnimi temelji v času, ko jih doma lažje pogrešajo. O tem drugokrat kaj več.

Celjske in štajarske novice.

(Štajarski deželni zbor) se skliče najbrže okoli novega leta vsaj k dvadnevemu zasedanju, da se sprejme deželni proračun. Nemci si bodo najbrže volili takoj tudi novega odbornika na mesto odstopivšega viteza Schreinerja.

(„Celjski Sokol“) opozarja še edenkrat starejše brate na to, da se udeležujejo redno in številnejše vaj vsak torek in petek zvečer od 6. do 7. ure. Sokolova telovadnica je v okoliški ljudski šoli.

(„Celjsko pevsko društvo“). Danes, v torek, ob 8. uri zvečer je pevka vaja za mešan zbor. — Č. g. pevke in pevci naj pridejo polnoštevilno. — Nadaljne vaje vsak torek in petek.

(„Kat. podporno društvo v Celju“) je izdalo ravnokar svoje 20. letno poročilo, ki izkazuje: Dohodkov 5070-16 K. Stroškov 5151-96 K. Primanjkljaja 81-80 K. Premoženje društva: Sedem obligacij nominalne vrednosti 1400 — K. Edna obligacija nominalne vrednosti 4000 — K. Hranilna knjižica št. 8709 8292-84 K. Skupaj 13.692-84 K.

(Predavanje v „Delavskem podpornem društvu“). Pretečeni teden je prijatelj in pospeševatelj tega društva nadaljeval svoje poljudno predavanje o zgodovini Slovencev do leta 1848. Prihodnji petek, dne 13. t. m. se začne zanimivi razvoj naše politike po letu prerojenja, na kar se opozarjajo vsi člani omenjenega društva. Požrtvo valnost predavatelja pač zasluži večje udeležbe.

(Za zadnja preplavljenja Savinje) se je oglasil v dotičnem odseku državnega zbora tudi celjski poslanec Pommer ter zahteval, naj se že vendar enkrat regulira primerno cela struga Savinje od njenega gornjega toka do izliva, posebno pa še od št. Petra, Celja do Laškega, kjer je nakopičenega v strugi toliko peska. Struga bi se naj z izkopanjem proda znižala, pa tudi dotoki Savinje bi se morali primerno urediti. Vlado zastopnik je odgovorjal, da še nima vlada vseh poročil o provzročeni škodi. Najbrže se bo zopet odlagalo do nove povodni.

(Celjsko porotno sodišče.) Pretečeni torek je bil obsojen 18letni Alojzij Kosar, rojen v Šmarjih, pristojen na Blanco pri Sevnici v sedemletno težko ječo. V mesecu juliju t. l. je ukradel namreč v Pokleku pri Podsredi najprej M. Hriberšku pištolo s streljivom ter potem tako oborožen vlomil v hišo Janeza Kresnika, odnesel nad 300 kron v gotovini kakor tudi uro in nekatere druge vrednosti. Končno pa je še hišo zažgal, da bi izbrisal na ta način sled svojemuhudodelstvu. Požar je provzročil omenjenemu posestniku nad 1000 kron škode. — Dne 4. t. m. se je zagovarjal 33letni delavec iz Liboj Martin Vališ zaradi uboja. Obtoženi, na glasni pretepači, je dne 29. septembra t. l. s kamnom ubil svojega tovariša Matevža Stemenika. Obsodili so ga v petletno ječo. — Dne 6. decembra so obsodili v ednoletno ječo 20 letnega rudarja, Jos. Batiča iz Trbovelj, ki je v noči 22. septembra t. l. napadel iz ljubosumnosti tovariša Antona Simončiča ter ga tako hudo naklestil, da mu je zdrobil desno roko, ki so mu jo morali v bolnišnici odvzeti. — Grd hudobnež je 76letni berač Gašpar Bračun, ki je že pred 26 leti posilil mlado deklico ter jo na to zadavil, za kar je presedel 20 let v ječi. Te dni je bil zopet obtožen podobnega čina na 4letni deklici. Obsodili so ga v triletno ječo. — Uboja obtoženi kmečki sin Jurij Zmrzlak od Sv. Marka pri Trbovljah je bil obsojen le zaradi prekoračenja silobrana, odnosno po § 335 kaz. zak., v petmesečni strogi zapor. Obsojeni je namreč ubil s sekuro rudarja Antona Lampreta, ki ga je pa dražil in pretepal. — Ti skovna pravda proti „Domovini“ ozir. njenemu bivšemu odgov. uredniku A. Begu (tožitelji teharski nemškutarji) se ni vršila pretečeno soboto, temuč je preložena za prvo zasedanje v prihodnjem letu. (S tem odpade za sedaj tudi v zadnjem podlistku obljubljeno nadaljevanje.)

(„Windische Frechheit“.) Pod tem naslovom je prinesla naša resnicoljubna „vahtarca“ popolnoma zlagano poročilo o slučaju, ki smo ga opisali zadnjič pod naslovom „Javno vprašanje“. O celi zadevi vložila se je pritožba pri južni železnici, ter bomo o uspehu svoječasno še poročali. Pribijemo samo, da je „vahtarčnemu“ poročevalcu slovenski jezik, kojega govori ljudstvo na Spodnjem Štajarskem, od katerega žuljev se ta živi, „unverständliche Sprache“ in da je po njegovem mnenju predrznost zahtevati vozne listke v slovenskem jeziku. Za zabelo seveda mora še malo pomešati smrdljivo nemčursko blato iz leta 1899.

(Učiteljske premembe.) Nadučitelj in bivši okr. šol. nadzornik v št. Ilju pod Turjakom g. Fran Vrečko je postal nadučitelj slovenjeograške okoliške šole. Šolsko vodstvo v Dobrovcih pri Mariboru je dobil g. Mat. Tušek, dosedaj učitelj pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. Učiteljsko mesto v Jarenini pa je dobil g. Jernej Černko, učitelj pri Sv. Jurju v Slov. gor.

(Za slovensko vseučilišče.) Za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani so se odpisale iz petrovške občine štiri prošnje, in sicer so jih poslali: Občinski zastop Petrovčev, krajni šolski svet Petrovčev, krajni šolski svet Liboje in „Bratno kmetijsko društvo „Gospodar“ v Petrovčah“. Vse prošnje so se poslale državnemu poslancu vitezu Berksu na Dunaj. Tudi krajni šolski svet Griže odposlal je ednako prošnjo. Ednake prošnje so še odposlali: Krajni šolski svet in učiteljsko pri Sv. Antonu nad Rajhenburgom.

(Saleška čitalnica v Šoštanju) imela je 1. dne meseca decembra svoj redni občni zbor. Izvoljen je bil nov čitalnični odbor, in sicer: predsednik g. notar Vinko Kolšek; podpredsednik in blagajnik g. Anton Petek, tajnik g. Ivan Lukman; odborniki pa gg. dr. Fran Mayer, Anton Kocuvan, Jakob Volk in Milan Vošnjak. Dal Bog, da bi bil novi odbor ednako delaven in čil, kakor je bil prejšnji! Upajmo, da nam nova čitalnica priredi v kratkem času obilo zabav, da bode stala trdno in izvrševala svoj namen!

(Nemščina, ki se celo nemškutarjem „gravža“!) Iz Zd. mosta nam je poslal nekdo, ki sam zatrjuje, da ni nasprotnik Nemcem, „ker mi časa primanjkuje“, sledečo dopisnico nekoga ptujskega Germana: Herr Gutsverwaltung Lak beim Südstaiermark Stainbrug. Fielle Grüsse an Herrn Unt ich kometen weri beschtint zm Ichnen dieselbin Manat. Miett Hochchahtongswoll Martin O. schlossgasse N. 4. in Pettau.

(Slovensko pevsko društvo v Konjicah) ima svoj redni občni zbor dne 22. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v čitalničnih prostorih po sledečem sporedu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev treh pregledovalcev računov za sledeče leto. 5. Prememba pravil. 6. Volitev predsednika in odbora. 7. Slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

(Vlak je povozil) na Pragarskem železniškega delavca Jakoba Radoliča. Desno nogo mu je tako hudo zmečkalo, da so mu jo morali odvzeti, pa tudi na glavi je dobil smrtne rane.

(Požar) je uničil 28. m. m. v Stari vasi na Murskem polju poslopja posestnikoma A. Ferencu in N. Filipiču.

(Od Sv. Jurja ob Ščavnici.) V predzadnjič prinešeni notici pod tem naslovom se je vrnila pomota, ki dela poročilo do cela nerazumljivo. Za besedo „Bračko“ naj sledi znamenje vprašajev, in še le za izpuščenim stavkom „Kaj še“ klicaj, ki je izostal. Tako, da bo rečeno: Kdo vlada v našem okraju. Morda „kmet“ Bračko? Kaj še! Oni, ki stoje za njegovim hrbtom!

(Umrli je) v Mariboru dne 7. t. m. ondodni okrajni glavar, namestniški svetnik Franc Kankowsky. Pokojnik rodod Poljak, je bil napram Slovincem še dokaj strpljiv.

(Mariborsko učiteljsko društvo) je sklenilo dne 5. decembra t. l. ednoglasno in z velikim navdušenjem, vpslati prošnjo za jugoslovansko vseučilišče v Ljubljani.

(Za Ptujem tudi Maribor.) Kakor je slišati, nameravajo tudi mariborski Slovenci prirediti v kratkem shod za slov. vseučilišče v Ljubljani. Tudi celjski Slovenci ne smemo zaostati, dokler je vprašanje najbolj pereče.

(Ljudje brez umetniškega in praktičnega okusa) so vsekakor mariborski mestni odborniki glede sklepov zadnje občinske seje. Ponudbo državne obrtne šole, naj bi se ustanovila v Mariboru, strokovna obrtna šola, so „hvaležno“ odklonili; istctako so odbili prošnjo društva izobražujočih štajarskih (nemških) umetnikov za prispevek, da bi zamogli prirediti v Mariboru razstavo. „Ni denarja“, so rekli mestni oče Girstmayer. Pač pa so v isti seji nemškemu šulferajnu „za prosep nemškega šolstva na Spod. Štajarskem, posebno v mariborskem okraju“ iz šparksnih jubilejnih obresti darovali celih 363 K 80 vin. Sedaj pa bo že nemštvo prospevalo!

(Za podjetne narodne trgovce) V Činžatu nad Mariborom ob koroški železnici je prodati malo, a jako lepo posestvo z novimi, velikimi poslopji, s kletmi za vino in shrambami za žito, pripravno je tedaj kakor nalašč za podjetnega trgovca. Naj bi se pa pobrigal pravočasno za neseljiv rodoljub, kakršnih v onih krajih tako krvavo potrebujejo.

(Častni občan ribniške občine na Pohorju) je postal 77letni Rudolf Tomassi. Odlikovani je bil nad 20 let ondodni župan ter, dasi po rodu Lah, a po mišljenju Nemec, živi že menda nad polstoletja pri ondodnih občanarjih v lepem ugledu. Domačinom pa bi naj bil zgled, kako si zna tujec pomagati med nami iz nič do lepšega bogatstva, časti in slave, česar Slovenec pač ne najde izven svojega domovja.

(Iz graških akademskih krogov) Pazno zasledujoč zaznamke vseučilišnih peticij v vseh listih, pričakujemo že dolgo zaman, da se nam poroča vpošiljatev trboveljske občine, ki je baš preteklo šolsko leto imela osem slovenskih in nobenega nemškujočih abiturientov. Druga občina so že davno storile svojo narodno dolžnost; dočim še tlačanijo Trbovljani — indiferentnosti.

(Trgovsko deželno zvezo) so ustanovili v Gradcu, seveda le nemškim trgovcem v prid, a deželni odbor bo gotovo takoj imel za novo društvo dovolj deželnih podpor.

(Slika nemške kulture.) V Donawitzu pri Ljubnem na Gor. Štajarskem, kjer dela v rudni kuh mnogo Slovencev, razlikujejo „manjvrednost“, kakor n. pr. v Celju. Trije ondodni policaji so nedavno aretirali Slovence Ivana Tratnika in Antona Bobinca ter ju v ječi pretepali z bičkovko, njima mašili usta ter ju suvali ter vlačili za lase, končno pa ju še spravili pred sodišče, češ, da sta se uprla „varuhom“ javnega reda. Sodiški pa so vendar spoznali prave krivce, opustili obtožena ter obsodili vse tri policaje v zapor od 5—10 dni. Sedaj vidimo, da ne cvete surovo trpinčenje samo v ogrskih zaporih, temuč tudi v policijskih luknjah kulturnih Nemcev. Fej!

Druge slovenske novice.

(Slovensko vseučilišče.) V poslanski zbornici se je v petek vršila razprava o ljubljanskem vseučilišču. Utemeljeval je predlog dr. Šušteršič, katerega so Vsenemci obsipali z vsakovrstnimi psovskami. Za njim je govoril posl. Berger, ki je zasramoval in poniževal Slovence sploh in Slovence še posebej. Minister Hartel je izjavil, da je vprašanje ljubljanskega vseučilišča jako težavno. Za ustanovitev univerze je govoril tudi podprednik zbornice, Začek, poslanec dr. Ploy in drugi; proti sta govorila zlasti Wolfhardt in Pommer. Nujni predlog ni dobil dvotretjinske večine, in je torej slovenska univerza za sedaj padla. Za nujnost predloga so glasovali Jugoslovani, Čehi, opozicijski Poljaki in Malorusi. Večina Poljakov, t. j. poljsko kolo je glasovalo zoper predlog. Čehi so jim to očitali rekoč: „Prusi vam bodo že plačali, kar ste storili danes“.

(Slovenska šolska Matica.) Knjige „Slovenske šolske Maticе“ za leto 1901 se že tiskajo. Društveniki dobe za to leto trije knjigi in sicer: 1. Letopis, 2. Slovenski pouk, 3. Realna knjiga (Zgodovina I. snopč). Zaradi različnih težav, ki so v začetku s takim podjetjem združene, menda ne bo mogoče, kakor je bilo naznanjeno, razposiljati knjig pred Božičem. Častiti društveniki se prosijo malo potrpljenja.

(Odlikovanje.) Ravnatelj kmetijske družbe kranjske g. Gustav Pirc je za zasluge na polju kranjskega sadjarstva bil odlikovan na pariški razstavi z zlato svetinjo, gosp. potovalni učitelj Fr. Gombač pa s srebrno.

(Društvo „Meščanska godba“) v Ljubljani je imelo dozdaj dohodkov 37.880 kron, stroškov pa 37.769 kron. Mesečna plača nastavljenim godcem je znašala 17.948 kron.

(Nesreča.) V sredo so dobili na Zgornji Lipnici pri Kamnigoric na Gorenjskem dva mladeniča, stara okoli 20 let mrtva v neki hiši. Zvečer sta prišla malo omamljena od žganja v hišo, kjer sta zakurila, in to je bila njuna smrt, ker ogljenčeva kislina je ubajala skozi slabo peč.

(Požigalec iz Kroke pred porotniki.) V četrtek je stal pred ljubljanskimi porotniki 21 let

stari kovaški pomočnik Peter Ahačič, obtožen, da je sedemkrat zažgal v Kropi, ter je na ta način pogorel velik del vasi. Obsojen je bil na 20 let težke ječe.

(Kopanje premoga) v Rovtahn na Notranjskem se nadaljuje; premogova žila je bila dozdaj tem močnejša, čim dalje se je kopalo.

(Slovenci so propadli) pri občinskih volitvah v Svetinivasi na Koroškem. Nemčurji so delali na vse kriplje, podkupljali in grozili, pri čemer jim je šla na roko tudi vlada.

(Nesreča na železnici.) Na kolodvoru južne železnice v Trstu se je pripetila v četrtek velika nezgoda. Razkladali so železniške prage; eden teh pa je bržkone vsled neprevidnosti padel na glavo nekemu 16letnemu delavcu, ter mu jo razdrobil, da je bil na mestu mrtev.

(Napad.) V noči dne 6. t. m. je napadel v Trstu neki Lagoj svojo lastno soprogo, ki je živel ločena od moža, ker je ta pijančeval in grdo z njo ravnal. Vračala se je z Miklavžvega trga, ker je branjevka. Mož jo je napadel z ostro pilo in ji prizadel 17 ran, od teh je osem težkih. Napadalec je potem iz straži pred policaji skočil iz četrtega nadstropja neke hiše ter se ubil.

(Deželnozbornske volitve na Goriškem.) Pri volitvi iz kmečkih občin, dne 5. t. m. je napredna narodna stranka zmagala na Krasu, kjer sta bila izvoljena dr. Treč in Štrekelj. V goriškem okraju sta bila izvoljena pristaša društva „Sloga“ Barbuč in Grča, v tolimskem okraju istotako pristaša društva „Sloga“ dr. Gregorčič in Klavžar. V skupni trgov je bil izvoljen z veliko večino dr. H. Tuma, naprednjak.

(Deželnozbornske volitve v Istri.) Pri volitvah dne 5. t. m. iz kmečkih občin sta bila v političnem okraju Volosko izvoljena prof. Mate Mandić in prof. Vek. Spinčić ednoglasno. — V pazinskem političnem okraju sta bila izvoljena dr. M. Laginja in dr. D. Trinajstić ednoglasno. Za koperski okraj sta izvoljena z vsemi proti 20 glasovom slovenska kandidata J. Kompare in dr. M. Trinajstić. Na Krku sta bila ednoglasno izvoljena naša kandidata Š. Kozulič in A. Andričič. V obeh drugih volilnih okrajih, namreč puljskem in poreškem so zmagali Lahoni, nekoliko vsled tega, ker ondodno hrvaško ljudstvo še ni dosti zavedno, ali pa je zadolženo pri laških oderuhih, a vršče so se tudi silne volilne goljufije. Vseh 12 istrskih kmečkih mandatov bi imela imeti hrvaška slovenska stranka, a pri sedanjih razmerah jih ima le osem. Za mestno skupino Kastav Volosko Lovran-Moščenice je bil izvoljen Hrvat dr. A. Slanger.

Dopisi.

Iz gornjeradganskega okraja. Zadnji čas smo doživeli v lepem našem gornjeradganskem okraju nekaj posebnega. Upal sem, da se kdo drug odzove glasu svojega srca in ga izrazi v tem ali onem časopisu ter tako po taki sili, kakršno ima časopisje, razširi mnenja, katera so vredna vsega spoštovanja, ako jih presojamo po tem, kakršni učinek so imela n. pr. pri nas. V mislih so mi zaupni shodi „Političnega in gospodarskega društva za ljubomersko glavarstvo“. Z neko premisslenostjo je segnila tu zopet enkrat roka slovenske politike, ki se nam zdi v naših krajih kaj lena, po roki naroda. Roko v roki morajo hoditi naši voditelji z narodom in napredovanje misli je neizogibno. To sicer ni nič novega, nasprotno je nekaj starega, da se je že do dobra ukoreninilo v narodovi duši, da ji je postalo potreba. Kdor se je navadil alkohola, težko se je ga njemu odpovedati in zdravniki pravijo, da takemu človeku škodi, kratkomalo odtegniti ga. In kar velja o alkoholu, velja pač tudi o zaupnosti kot neki duševni sili. Zaupanje rodi zaupanje, pravo stopinjo do zvestobe, brez katere ni uspešnega delovanja na nobenem bojnem polju. Koliko pa imamo te med našimi boritelji, o tem ni da bi tukaj govoril, ker ako premotrivamo naše sedanje razmere v političnem oziru, tedaj je boljše, da ne izrečemo nobene sodbe. Da, mi si niti ne upamo prilastiti do tega pravice. Saj vemo vsi, oziroma bi morali vedeti, kake sile vplivajo na naš okraj.

Nam sovražnim silam na kulturnem, gospodartvenem in političnem polju pa lebečati delo s tem, da sedimo doma za pečjo in držimo roke in noge navskriž ter gledamo skozi okno na krasna polja, gorice in travnike, ki da niso krasna samo za nas, nego tudi za „privandrance“, o tem ni, da bi dosti izgubljal besed, nego kratko in jasno povejmo: to bi bila norost. Še je čas odvniti od nas pretečo revarnost Pokazalo se je to že večkrat v jasni luči. Ali nimajo naši poslanci večine v gornjeradganskem okraju. In volitve dveh članov v okrajni zastop, ki ni ni naš zastop, ali nas niso presenetile po svojem izidu? Nikdo ni vlačil skupaj naših ljudi, naših volilnih mož, nikdo ni storil od poklicanih niti koraka v dosego uspeha in vendar je nam tudi ta volitev dobro, da, najboljšje znamenje za našo prihodnost, za našo končno zmago v okraju. Nismo še tako daleč, da bi se moglo reči: ti se dajo z „šnopsom“ in „goiažem“ pridobiti.

Pri nas še je dosti poštenjakov, ki pa ostajajo žalostni doma, ko vidijo tu tuintam nečastne stvari uganjati s svojim poštenjem, ki so si ga priborili z žulji. Ne bodi jih pa nikdo in nimajo nobene druge zaslombe za svoje prepričanje, nego svojo neomadeževano poštenost, ki pa ostane nepoplačana, brez vsake veljave, ako je v grob polčena, da na njej plešejo nepošteni zlodeji. In „Belcebubi“ nepoštenosti, ali ni dolžnost, kamo li pravica vsakega človeka, ki se dá kaj na človeško čast, onemogočiti, jih do tega spravljati, da izginejo od samega sebe? Ali pa res naj se potepta pri nas poštenje, izgine naj ona iskra popolnom iz naših src, ki vzplamti in dela čuda? To se ne sme zgoditi, naj velja kar hoče! Čast pa ljubomerskima gospodoma, g. Kukovcu in dr. Grossmannu, ki sta ubrala prave strune, ter sta izvalila zanesljive ljudi, poštenjake od nog do glave, iz svojih celic.

Resnica je, da ni tako lahko delo več, iztakniti dandanes takih ljudi. Previdnost ostane previdnost in boljše je preveč previdnosti nego premalo. In po našem mnenju je bilo te pri izboranju zaupnikov več, kakor dovolj. Še so tudi drugi poštene ljudje v okraju! O tem ni dvoma. Prežalostno bi bilo, da bi imela vsaka občina samo po ednega, dva ali tri zaupne moža. Ali sčasoma se bodo ti le iznašli. Oglašali se bodo sami. Nasprotno pa bodo skusili nepoštenjaki, se otresti svojega hudiča in veljati za poštenjake, ako pridejo do uvidenja, da poštenost nekaj velja. Marsikdo bo zopet prišel na svojo pravo pot. Take misli nam narekujejo opazovanja po napominanih shodih. Prvi shod je bil v Ljutomeru. In naši možje se niso ustrašili daljnega poto. Šli so! In lahko rečemo, da smo se vrnili vsi z zavestjo, da zasije lepša bodočnost, ako se pobrigajo poklicani činitelji. Dokaz temu, da so se v velikem in večjem številu odzvali zaupniki iz naših občin poznejšima shodoma pri Sv. Jurju in pri Kapeli. Takim potem se spoznajo ljudje med seboj, ki jim je na srcu blagor naroda. Svojih uzorov pa ne izgubljajo, nego si jih okrepčajo, da z večjo silo delujejo med nami. In radi tega še nekaj! Marsikdo je bil užaljen, da ni imenovan za zaupnika in potemtakem nima pristopa k shodu. No, to ni naša stvar nego dotičnikov samih. Naj skrbijo s svojim delovanjem, s svojim vedenjem za to, da bodo zaslužili postati zaupniki. Ako se pokaže na njih dejanjih, da so vredni našega zaupanja, odprla se jim bodo vrata. Nepoštenih ljudi, ki bi naša dela le hoteli sramotiti, ne maramo. Mi se, bodi še ob koncu povedano, izogibljemo fakinaže, najsi bo de nemškutarska ali naša.

Politični pregled.

(Državni zbor) je v petek, kakor poročamo tudi na drugem mestu odbil nujni predlog za ustanovitev jugoslovanske univerze. Poudni minister se ni izrazil ugodno, češ, da je težko ustanavljati univerze za manjše narode, a govoril je „dobrohotno“. Upati je, da pride izmed vseh vseučilišč, ki se zdaj zahtevajo, slovenska najprej do ustanovitve, sicer pa ni bil Rim v ednem dnevu sezidan. Razprava o našem vseučiliškem vprašanju je bila edna najsravnostnejših za avstrijski parlament, kar je zasluga nemških pričačev. Ob začetku je Stein kar besnel in tulil, da so ga morali njegovi pristaši s silo iztirat.

iz zbornice. Potem ga je Berger posnemal in rabil takšne besede in izraze, kakršnih človek z zdravim razumom rabiti ne more. Pommer, poslanec spodnještajarskih mest, je govoril tako neslano o slovenskem slovstvu in o Slovencih sploh, da so ga celo nekateri Nemci obsojali. Veliko pozornost so vzbujali krasni in temeljiti govori slovenskih poslancev — govoril je tudi dr. Ploj — in so naši poslanci dosegli lep moralen uspeh; akoravno nujnost predloga ni bila sprejeta.

(K položaju.) Ministrski predsednik se je zadnje dni razgovarjal z načelniki čeških strank. Mnogo sicer od teh razgovorov ni pričakovati, ker na boljše razmere ni prejel misliti, dokler ne pride do sprave med Nemci in Čehi. Glasovi o razpustu državnega zbora se od dne do dne množe, in so češke stranke že celo odposlale oklice na volilce, z ozirom na slučaj, da pride do novih volitev. Sedanja zbornica kar ne more priti do dela in se nahaja takorekoč v agoniji.

(Pomožitev armade.) Avstrijska vojna uprava hoče v prihodnjem zasedanju zahtevati, da se število vojakov pomnoži. Avstrijska in ogrska vlada sta že pritrdili dotičnemu načrtu vojnega ministra. Poslanci bodo seveda nastopili zoper to, ker je res čudno, kako more priti vojna uprava pred ljudski zastop s takšno zahtevo ob času, ko se stavijo predlogi za razoroženje.

(Hrvatski deželni zbor) je imel dozdaj sedem sej; izbral je poslance — seveda same Mažarone — za skupni ogrsko-hrvatski državni zbor v Budimpešti in pa regnikolarno deputacijo, kateri je namenjena naloga, da z ogrsko deputacijo sklene novo finančno pogodbo med Ogrsko in Hrvatsko. Prestolno pismo želi, da bode pogodba pravična za oba naroda, toda po sedanjem obnašanju ogrske vlade napram Hrvaški je za to malo upanja. Pri verifikaciji poedinih poslancev je zbornica zavrgla izvolitev poslanca dr. Breztyenskiga, ki je opozicionalec in bil izvoljen z veliko večino. Splošno so razmere na Hrvatskem skrajno krivične in nasprotujejo vsem postavam. Kako naj bode deželni zbor shod ljudskih zastopnikov, ako ima samo dva in pol odstotkov hrvatskega ljudstva volilno pravico?

(V ogrskem državnem zboru) so bile zadnje dni na dnevnem redu razprave glede odnošajev Ogrske napram Hrvatski. Ministrski predsednik Szell je v svojem govoru zopet povdarjal, da tvori Hrvatska z Mažarsko v ožjem smislu edno politično državno celoto. — Mažare je začelo strašiti sedanje stanje razmer na Hrvatskem, ter že nekaj let sem ne zaupajo tem razmeram, ker čutijo, da jim je ljudska volja po Hrvatskem sovražna.

(Turčija.) Novi turški veliki vezir Kutšuk-Said paša je začel delovati na to, da se turške finančne razmere izboljšajo. Znižati namerava plačo ministrom in drugim visokim uradnikom; s tem bi se pomoglo bedi nižjih uradnikov in častnikov, ki ne dobivajo redno svoje že itak skromne plače. Vendar bode težko ta načrt prišel do veljave.

(Vojna v južni Afriki.) V Kaplandiji preganja general French še vedno Bure, ki imajo po poročilu angleških listov v 13 oddelkih skupaj le 1500 mož in katere goni 8 angleških čet po severnih in zahodnih krajih. Manjše praske in boji se ponavljajo vedno. V Transvaalu prodira 12 angleških čet proti Bothi, zahodno Pretorije se nahaja 9 čet generala Eliota. Angleški listi poročajo, da je mnogo njetih Burov ušlo iz ta borišč Angležem ter se pridružilo iznova rojakom pod puško. Med Botho in Kitchenerjem se vrše baje mirovna pogajanja, ter se še pred koncem tega leta začne oficijelna pogajanja, ker je tudi Krüger zadovoljen, da se sklene mir. Angleška armada je imela v novembru na bojišču sledeče izgube: 18 častnikov in 143 mož ubitih, 46 častnikov in 389 mož ranjenih, 58 mož je umrlo valed ran, 77 se jih je izgubilo. Od začetka vojne pa dozdaj je padlo 18.348 angleških vojakov, med temi 892 častnikov. Tako sporoča angleški vojni urad; toda število ubitih je v istini mnogo večje.

Loterijske številke.

Gradeo, 7. decembra 1901: 64, 78, 32, 66, 44.
Dunaj, " " " 72, 66, 16, 53, 2.

Razne stvari.

(Kakšno bo vreme drugo leto?) Znani vremenski prerok Falb je razglasil svoja prero kovanja o tem, kakšno bode vreme drugo leto. Po njegovem prorokovanju bo meseca prosinca vladala suha in ljuta zima z mnogo snega. Svečan bode prinesel še več snega, dočim bode v sušcu deževalo. Pomlad nas ne bode nič po sebno veselja pravi Falb, ker bode prav do rožnika vedno megleno in dežavno vreme. — Upajmo pa, da se bode Falb zmotil, ker bi ne bilo niti prvi niti zadnjikrat.

(14170 Slovakov) se je minulo leto izselilo iz svoje domovine na Ogrskem večinoma v Ameriko. To pač kaže kake razmere vladajo na severnem Ogrskem. Sploh se je v tem letu izselilo 54.767 oseb; Hrvatov in Srbov je bilo med njimi 3928 Rumunov 3092 in Nemcev 4393. (Zveri v angleški Indiji) so pokončale leta 1900 neprimerno veliko ljudi. Zanimivo je, koliko človeških žtev so pograbile v zadnjih 25 letih preteklega stoletja: tigri so umorili 943, volkovi 331, šakali 530 kače 22.393 oseb, leopardi ali gaterji, škorpionji itd. so pomorili v tem času 725.837 ljudi; na leto torej približno 29.000. Živine so zveri pograbile 81.890 glav. A tudi 17.250 zveri in 82.232 kač se je pomorilo. Sveda tu niso vštete one žrtve, za katere se ne ve.

(412)

ZAHVALA.

Povodom smrti svojega nepozabnega soproga Kristijana Kerna vročila je blagorodna gospa Ana Kern podpisnemu 200 kron za domače uboge, za koji velikodušni dar izreka v imenu ubogih najsrčnejšo zahvalo.

Ivan Govedič, župnik.

Šoštanj, dne 4. decembra 1901.

Zahvala.

Za nazorni nauk v tukajšni šoli je g. Franc Grad, krčmar in mesar v Braslovčah daroval 2 nabasani ptici in sicer eno lepo čaplo (Reiner) in eno pegasto sovo (Schleiereule) za kar se mu izreka lepa hvala.

Šolsko vodstvo Braslovče, dne 5. decembra 1901.

Val. Jaro.

Učenec

za trgovino se išče pod prav dobrim pogojem. Spričala od občine in šole naj se dopošljejo Jakobu Janiču v Zalec. Prednost dobijo sinovi prav dobrih in poštenih staršev, ki so zagotovljeni, da pride sin tudi v prav

(416) 3-1 dobro in pošteno hišo.

Ravnokar izšel:

slovenski stenski koledar

za leto 1902.

Dobiva se v zalogi Dragotin Hribarja v Celju.

Cena 40 vinarjev, po pošti 45 vinarjev.

(413)

Izjava.

Jaz Ivan Jurkovnik, posestnik v Lepinjski občini, da sem kedaj o dr. Fran Mayerju, odvetniku v Šoštanju izustil besede, kakor da bi bil on od mojega pravnega nasprotnika pod kupljen, izjavim, da nisem nikoli imel povoda kaj takega govoriti in prosim g. dr. Fran Mayerja tem potom za odpusčenje.

ŠOŠTANJ, dne 5. gradna 1901.

Ivan Jurkovnik l. r.

A. Zock l. r., priča

Josip Pajtlar l. r., priča.

Galoše in dežnike

za dame, gospode in otroke le iz dobrega materijala ter po najnižjih cenah

priporoča

PETER KOSTIČ

Celje, Glavni trg št. 7.

Trgovina papirja, pisalnega in risalnega orodja na debelo in drobno

Dragotin Hribar-ja v Celju.

Velika izbira vsakovrstnih albumov za slike, poezije in razglednice, glasbenih instrumentov, razglednic s slikami, molitvenikov, trgovskih knjig, gosli, citre, kitare, tamburice itd.

Za božično sezono: svilnati papir v vseh barvah, barvani papir na eno ali obe strani, zlati in srebrni papir, zlata pena, podobice za jaslice, perje za cvetlice, cvetje in žica za cvetlice, barva in mah.

Lastna zaloga šolskih zvezkov.

Temni lak za šolske table.

Štampilje in vignete za urade, društva, trgovce in privatnike.

Glavna zaloga cigaretnih papirčkov v korist družbe sv. Cirila in Metoda za Spodnje Štajarsko.

—* Točna in solidna postrežba. —*

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potreščine v največji izbi.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pchištenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika izber železnih peči in travniških bran!